

HET MILIEU, DE NATUUR EN DE VLINDERS

Dit jaar is — een jaar te laat — het jaar van het milieu aan het worden. Het wemelt van berichten over broeikas effect. CFK's, zure regen, milieuplannen en smog. Het broeikas effect lijkt voor Limburg voorlopig nog goed uit te pakken: een lente-achtige winter en een zomers voorjaar. Mede door dit vervroegd beginnen van de lente zijn vele veldbiologen nog vroeger dan anders voor hun broodnodige buitenlandse opfrisser op stap gegaan, reden waarom U in deze rubriek een invaller aan het woord treft.

Ik wil van de gelegenheid gebruik maken om heel kort een paar dingen te vertellen over een der meest recente produkten van het natuurbeschermingsbeleid van de rijksoverheid, te weten het Vlinderbeschermingsplan van Landbouwminister Braks (het klinkt nog steeds wat ongerijmd, maar het is toch zo: de Minister van Landbouw in dit land is tevens Minister van Natuurbescherming, ook al heeft men het nog niet nodig gevonden om hem expliciet die titel te geven, een teken aan de wand m.i.).

Tezamen met het Nationaal Milieuplan van het concurrerende Ministerie van V.R.O.M. dat een integrale verbetering van de milieukwaliteit beoogt, zowel ten dienste van natuurbehoud als van "mensbehoud" kunnen het zojuist verschenen Natuurbeleidsplan en de afzonderlijke soortenbeschermingsplannen belangrijke instrumenten zijn voor een effectief natuurbehouddsbeleid. De afzonderlijke plannen gericht op natuurbehoud zijn overigens wel degelijk nodig. De algehele sanering van ons milieu is een dermate omvangrijk, kostbaar en langdurig proces, dat we niet kunnen wachten totdat dit zoden aan de dijk gaat zetten. We moeten nu al extra inspanningen verrichten voor kwetsbare levensgemeenschappen en bedreigde soorten om te redden wat nog te redden valt.

Het meest recente "soortenreddingsplan" van minister Braks is het plan voor de bescherming van onze dagvlinders, dat in nauwe samenwerking met de Vlinderstichting is opgesteld en dat onlangs bij de opening van het internationaal vlindercongres in Wageningen aan de openbaarheid is prijsgegeven.

Naar mijn idee mag Braks zeer tevreden zijn. Het plan is in vrij korte tijd (± 2 jaar) gereedgekomen, het omvat alle 29 bedreigde soorten en de 15 recent uitgestorven soorten (slechts 31 van 75 inheemse soorten gelden als niet of weinig bedreigd) en geeft voor al deze soorten aanbevelingen voor beheer resp. herintroductie. In het plan wordt telkens een aantal soorten met min of meer overeenkomstige biotoop-eisen, een zogeheten ecologische groep, gezamenlijk behandeld, wat de leesbaarheid en overzichtelijkheid van het plan zeer ten goede is gekomen.

Wat opvalt aan het plan is de aandacht die gevraagd wordt voor een meer vlindervriendelijk landschapsbeheer en plantsoenenbeheer. Ten aanzien van het landschapsbeheer wordt veel nadruk gelegd op het instandhouden en herstellen van een voor vlinders geschikt ecologisch netwerk van bloemrijke wegbermen, spoorwegbermen, dijkwalen en andere kleine landschapselementen. Jammer is dat er niet expliciet gewezen is op de belangrijke mogelijkheden die er zijn langs tal van beekoevers, terwijl er nu al gemeenten zijn (Echt!) die daar op in gesprongen zijn. Heel interessant is de lange reeks van aanbevelingen met betrekking tot het beheer van stedelijke groengebieden. In het algemeen is extensivering en het spontaan laten ontstaan van bloemrijke, ruigere begroeiingen hierbij het sleutelwoord. Voor veel gemeenten moet dit in deze tijden van zeer krappe, teruglopende gemeentelijke middelen als muziek in de oren klinken. Hier ligt een mogelijkheid om mee te werken aan natuurbehoud en om tegelijkertijd te bezuinigen.....

Bij de negen soorten waarvoor herintroductie binnen afzienbare tijd mogelijk geacht wordt, worden 3 kalkgraslandsoorten genoemd, 2 soorten van beekdalen in Zuid-Limburg en 2 soorten welke vroeger o.a. in het limburgse Maasdal en in het Swalmdal voorkwamen. Waaruit opnieuw blijkt hoe belangrijk een goed natuurbeheer in Limburg kan zijn voor behoud en herstel van de natuurlijke diversiteit in algemene zin en van de vlinderrijkdom in het bijzonder in ons land. Ook voordat het Milieuplan van Nijpels (of moeten we zeggen Nijpels' ambtenaren?) — als dat er ooit doorkomt — effect is gaan sorteren.

TORBEN MULDER

Koninginnepage (foto: B.G. Graatsma).

Parelmoervlinder (foto: F. Cupedo).